

André en Dorien Kamphuis zijn in januari 2009 uitgezonden naar Tanzania om daar met Wycliffe Bijbelvertalers mee te werken aan het vertalen van de Bijbel in enkele lokale talen

Zonder dat we het in de gaten hadden zijn de 'zomermaanden' voorbij gevlogen. Hier in Tanzania kennen we geen seizoenen, het is altijd even warm. Het enige verschil is of het regelmatig regent of niet. Deze week viel voor het eerst sinds maanden de regen weer met bakken uit te lucht. Een bijzonder geluid, en best wel verfrissend. Het heeft één klein nadeel: de wegen worden gelijk zo slecht. En dit was nog maar de eerste regenbui! Het regenseizoen duurt nog lang, in ieder geval tot we op verlov naar Nederland komen...

In deze nieuwsbrief

De vertaling van de gelijkenis van 'de verloren zoon', op weg naar afronding Lukas-Evangelie, de inbraak in ons huis, Dorien's werk voor de Zinza, en onze plannen voor het komende jaar.

Op onze weblog

Het verhaal over hoe André zijn fiets terug kreeg

> www.bijbelvertaalwerk.nl

De verloren zoon

Regelmatig ontmoeten we mensen die even op bezoek komen in het vertaalkantoor. We maken altijd van de gelegenheid gebruik om hen te laten zien waar we mee bezig zijn. Een van onze eerste vragen is vaak: Welke taal spreek je? Op een dag kwam iemand uit de Kiroba-stam bij ons langs. We wisten dat deze taal erg verwant is aan de Kabwa-taal, dus we probeerden te zien of hij in staat was om onze vertaling te begrijpen. We lazen Lukas 15, het gedeelte over 'de verloren zoon'. Ik denk dat dit een van de best vertaalde hoofdstukken is tot nu toe in de Kabwa-vertaling. Wie eenmaal begint te lezen, kan niet stoppen. Treffend vond ik het enthousiasme van mijn vertalers toen we dit hoofdstuk controleerden. Ze zeiden: "Dit klinkt zo echt, alsof Jezus het verhaal in de Kabwa-taal verteld heeft. En het raakt zo diep aan wat in onze cultuur belangrijk is. De manier waarop de zoon zijn berouw toont, dat moet iedere lezer wel raken. Iedere Kabwa vader zou zijn zoon per direct vergeven, als zijn zoon op deze manier bij hem terugkomt!" We hadden een waardevol gesprek over zonde, berouw, en vergeving. Niet slechts als bijbelvertalers, maar als vrienden die zich verwonderen over de genade van God.

De maandag erop werd ik 's morgens om kwart over zeven opgebeld door onze Kiroba-vriend. Hij had de oudsten in zijn dorp verteld

over wat hij gehoord had, en hen ervan overtuigd dat ook de Kiroba-mensen een Bijbel nodig hebben in hun eigen taal. Hij zag hoe de kerkjes in zijn gebied de grootste moeite hadden om te overleven, en hij geloofde dat de taaldrempel een belangrijke oorzaak is. Zijn verzoek was simpel en helder: Kunnen jullie de Bijbel ook in het Kiroba vertalen? Iets om over na te denken. Het zou niet al te veel moeite zijn om de Kabwa-vertaling om te zetten in de Kiroba taal. Zo'n 80% van de woorden is min of meer hetzelfde. We zullen echter eerst meer onderzoek moeten doen om te beoordelen of dit een waardevolle inverstering is of niet.

Een aantal van onze bijbelvertalers tijdens een training-sessie over bijbelse kernwoorden. Op het vertaalkantoor werken negen verschillende teams samen om de Bijbel te vertalen in negen verschillende talen: Zinza, Kabwa, Simbiti, Ngoreme, Jita, Kwaya, Ikizu, Ikoma en Zanaki.

Lukas en zijn twee boeken

André over het vertaalwerk:

“In het afgelopen halfjaar hebben we vrijwel onafgebroken kunnen werken aan het vertalen en controleren van het Lukas-Evangelie. Sinds de vorige nieuwsbrief hebben de twee vertalers van de Kabwa-taal, John Masige en Paul Meja, alle resterende hoofdstukken van Lukas vertaald en klaargemaakt voor de controles door mij en de vertaalconsulenten. Ik was erg blij om te zien hoeveel voortuitgang ze geboekt hebben. Vorig jaar rond deze tijd was zelfs het herkennen van vertaalproblemen al een hele uitdaging. Tegenwoordig zijn ze niet alleen staat om de problemen te herkennen, maar ook om ze op te lossen. Steeds ontdekken ze de rijkdom van hun taal en leren er gebruik van te maken in de bijbelvertaling.

In overleg met de kerken in de regio hebben we besloten om, na het afronden van de vertaling van het Evangelie van Lukas, verder te gaan met het bijbelboek Handelingen. De vertalers zijn nu bezig met het vertalen van de eerste hoofdstukken ervan. Ik bereid mij voor op de vertaalcontroles voor de laatste vijf hoofdstukken in Lukas, en de vertalers zullen weer de dorpen in trekken om te controleren of onze vertaling goed te begrijpen valt. Wij hopen dat we aan het eind van dit jaar de eindtekst voor het Lukas-Evangelie helemaal klaar hebben. En dan begint de fase van publicatie. Spannend, maar we zien er naar uit!”

De Zinza en hun vele tonen

Dorien over het taalonderzoek:

“Vorig jaar heb ik een Engelse orthografie (spellingshandleiding) geschreven voor de Zinza taal. Deze was vooral bedoeld voor andere taalkundigen. Nu ben ik bezig om een soortgelijk document te maken, maar nu in het Swahili. Het is bedoeld voor de Zinza sprekers. Het vraagt wel even een omslag. Ik kan niet zo maar het vertrouwde taalkundejargon gebruiken, maar moet alles duidelijk en in eenvoudige taal uit leggen. Het valt niet mee om dat te doen in een taal die ik niet zo goed beheers als het Engels. Als het echter klaar is, kunnen zowel de twee Zinza bijbelvertalers, als de mensen die alfabetiseringsprogramma's opzetten, er hun voordeel mee doen. Want zolang er geen duidelijke regels zijn, worden de woorden toch op verschillende manieren gespeld, en dat levert verwarring op bij de lezers.

Het Zinza is de enige taal in ons project, waarbij het nodig is om tekens te gebruiken die de toonhoogte van een woord aangeven. Dat is nodig om te voorkomen dat woorden verkeerd begrepen worden. Het is echter niet zo eenvoudig voor iemand die nog nooit Zinza gelezen heeft, om nu ook die streepjes boven de klinkers te 'lezen'. Het Swahili heeft geen tonen, en heeft dus geen extra streepjes nodig. Daarom kan de indruk gewekt worden dat het Zinza een moeilijke taal is om te lezen, waardoor mensen ontmoedigd worden om het te proberen. We onderzoeken nog of het nodig is dat voor alle woorden de toonhoogte aangegeven wordt, of dat het misschien ook goed te begrijpen is als we het alleen op bepaalde woorden doen.”

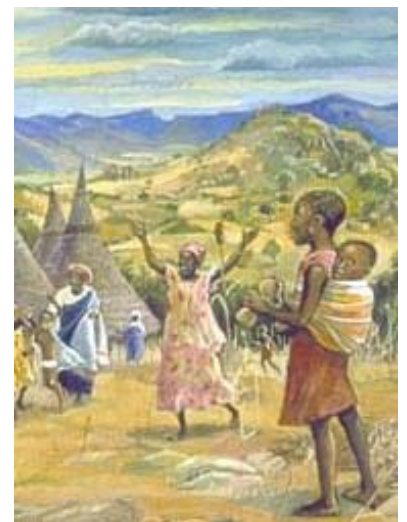
De twee Kabwa bijbelvertalers: Paul Nyanduru Meja (links) en John Raphael Masige (rechts). Soms vraag ik hen, 'Waarom doen we dit werk eigenlijk?' Paul gaf mij eens als antwoord: 'Als de Kabwa-mensen eenmaal leren lezen, zal de Bijbel als een compleet nieuw boek voor hen opengaan.'"

*Omwana uyo, akamukeerya esewabho ega,
'Tata, mmusariirye Waryubha, na nkusariirye
uuwe wonse. Ntakwenderwa kweeki okubhirikirwa
omwana waaho.*
(Lukas 15:21 in de Kabwa-taal, zonder toonmarkering)

*Ôgwo mwana, yaámugambila iise, 'Táata,
naámuhenela Mûngu, na naákuhenile iwe nyini.
Tĩnkuhicha kwêtwá omwana wáawe kandi.'*
(Lukas 15:21 in de Zinza-taal, mét toonmarkering)

En de zoon zei tegen hem: 'Vader, ik ben tekort geschoten tegenover God, en ik ben tekort geschoten tegenover u. Ik verdien het niet meer om uw zoon genoemd te worden.'
(terugvertaling Lukas 15:21)

De inbraak in ons huis

Zoals u wellicht gehoord heeft, is er vorige maand ingebroken in ons huis. Toen we eind juli terugkwamen van een conferentie in Kenia, vonden we ons huis grondig leeggeroofd. Sloten waren vernield, een deur ingetrapt, en de meeste waardevolle dingen gestolen. Een vreselijk vervelende gewaarwording, die we niet makkelijk kunnen vergeten. We waren vooral erg teleurgesteld dat onze twee laptops gestolen waren, inclusief de back-ups die we thuis bewaarden. Al snel werd duidelijk dat onze tuinman/bewaker op z'n minst bij de inbraak betrokken moest zijn. In zijn huis vonden we bewijs dat dit inderdaad het geval was. Het blijkt dat hij, samen met enkele anderen, dit hele gebeuren geduldig heeft voorbereid, en de nodige sleutels heeft laten bijmaken. Zelfs onze auto-reservesleutel heeft hij meegenomen, met het plan om de auto te stelen (familie heeft hem daarvan kunnen weerhouden). Het onderzoek loopt nog steeds, maar de middelen die de politie heeft zijn erg beperkt, zeker in een groot land waarbij verschillende politiebureaus vrijwel niet met elkaar in contact staan.

Deze gebeurtenis heeft nogal wat met ons gedaan. Het verlies van de spullen is vervelend, maar niet het belangrijkste. Het verlies van vertrouwen in mensen is een grotere wond, die meer tijd nodig heeft om te herstellen. We wisten uit ervaring dat bedrog en diefstal diepgewortelde gewoontes zijn in deze cultuur, maar om verraden te worden door iemand die je lange tijd hebt vertrouwd, dat is pijnlijk. Onze eerste reactie toen we terugkwamen was: Hier kun je niet leven, je weet niet wie je kunt vertrouwen! Juist als relaties erg belangrijk voor je zijn, is het een geweldige uitdaging. Gelukkig konden we ons optrekken aan de relaties die we hebben met Tanzaniaanse vrienden die wel betrouwbaar blijken (al voel ik nog steeds twijfel als ik het woord 'betrouwbaar' opschrijf...). We hebben veel steun ervaren van hen, van onze collega-zendingen in Tanzania, en van onze achterban in Nederland. God heeft hen gebruikt om ons er door heen te helpen, en niet ontmoedigd te raken. We hebben opnieuw onszelf de vraag gesteld: Waarom zijn we hier? Dat is niet omdat het hier een prachtig land is met vriendelijk mensen, maar omdat we geloven dat Gods Woord hier nog niet echt doorgedrongen is in het dagelijkse leven. Dat wij nu hardhandig met een schaduwkant van deze cultuur geconfronteerd worden, is voor ons geen reden om op de geven, maar een reden des te meer om hier te blijven, en te doen waarvoor we gekomen zijn. Ook deze gebeurtenis biedt ons een mogelijkheid om het Evangelie uit te leven.

Op dit moment kunnen de Kabwa-mensen hun eigen taal nog niet goed lezen, slechts erg langzaam. Vandaar dat we jullie gebed willen vragen voor het lees- en schrijfonderwijs. Deze maand bieden we een cursus aan waarin zes Kabwa-mensen hun taal leren lezen, om daarna in de verschillende dorpen les te gaan geven aan anderen. Dit is erg belangrijk, om de taal levend te houden. Wat heb je aan een bijbelvertaling als bijna niemand hem kan lezen? Bid voor de Kabwa-mensen!

Plannen

Volgend jaar hopen we ruim twee jaar in Tanzania gewerkt te hebben, een tijd waar we met voldoening op kunnen terugkijken. In maart 2011 hopen we naar Nederland te komen voor ons eerste verlof. We zien uit naar een tijd om onze familie, gemeente en vrienden weer te ontmoeten, wat uit te rusten, en ook om te vertellen over het werk dat God hier in Tanzania aan het doen is. Tijdens ons verlof (maart t/m juli) hopen we op afstand onze teams te begeleiden, en ook de kans te hebben om verder getraind te worden voor ons werk.

Geraakt

Tot slot willen we nog graag dit zeggen. De inbraak heeft ons diep geraakt. Maar de manier waarop onze achterban direct klaar stond, en op alle mogelijke manieren hulp heeft geboden, pastoraal en financieel, dat heeft ons zo mogelijk nog dieper geraakt. Zonder zelfs maar een keer om geld gevraagd te hebben, kwamen er opeens meer extra giften binnen dan we nodig hadden. Dat was iets waar wij, samen met ons thuisfrontcomité, stil van werden. De boodschap was krachtig: Wij staan achter jullie, wat er ook gebeurt. Daar willen wij jullie heel hartelijk voor bedanken!

André en Dorien

Om voor te bidden...

1. Bid dat we in onze teleurstellingen gericht blijven op de eer van God. Bid dat onze keuzes en levensstijl een verrassend positieve indruk zullen maken in onze omgeving.
2. Bid voor het lees- en schrijfonderwijs voor de negen taalgroepen in het noorden van Tanzania.
3. Bid met name voor de mensen die we zoeken te bereiken met het Evangelie in hun moedertaal: de Zinza, Kabwa, Simbiti, Jita, Kwaya, Ikizu, Zanaki, Ngoreme en Ikoma.
4. Bid om lichamelijke en geestelijke bescherming voor ons gezin.
5. Bid dat er een wonder gebeurt in het leven van onze ex-bewaker.

Om voor te danken...

1. Dank dat we zoveel bemoediging hebben ervaren, ook in deze moeilijke tijd.
2. Dank dat verschillende teams in ons project hopelijk dit jaar het Lukas-Evangelie kunnen voltooien.
3. Dank voor de vriendschappen die we mogen hebben in Musoma. Bid dat ze zullen groeien.

Van het ThuisFrontComité

Terugkijkend op de laatste maanden is de inbraak die plaats vond in het huis van André en Dorien en hun kinderen een gebeurtenis geweest die veel indruk heeft gemaakt. Het bericht van de inbraak bereikte de thuisblijvers midden in de zomervakantie. Wat voelden we ons beperkt in onze mogelijkheden om te helpen! Wat zouden we graag wat spullen verzameld hebben en door de deur van André en Dorien geschoven hebben, om ze zo praktisch te kunnen helpen. Maar dat ging natuurlijk niet...

Gelukkig konden we via internet en telefoon contact met André en Dorien hebben. We hebben duidelijk gemerkt dat het bij onze ondersteuning als eerste aankomt op het gebed.

Na de inbraak hebben we als TFC met André en Dorien overlegd over de manier waarop de achterban betrokken kon worden. We hebben ervoor gekozen om de ontvangers van de gebedsbrief een extra mail te sturen met een oproep tot gebed in deze omstandigheden. Wanneer u de gebedsbrief nog niet ontvangt, en u wilt dat wel, geef u dan op bij één van de TFC-leden.

Zowel André en Dorien, als wij als thuisblijvers, hebben de zegen van God in deze omstandigheden ervaren. We danken God dat Hij André en Dorien vrienden geeft in Tanzania die hen (ook praktisch) hebben gesteund. We danken God dat Hij hen bevestigd heeft in de roeping om in Tanzania te werken. Ook konden we danken voor de overweldigende betrokkenheid die bleek uit zoveel meeleven en financiële steun. We mogen weten dat er veel gebeden wordt voor dit gezin. Wat de giften

betreft bleek het extra bedrag dat binnen kwam hoger te zijn dan nodig was voor het vervangen van de geroofde spullen (voor de volledigheid melden we nog dat een eventueel 'overschot' aan giften geheel ten dienste zal komen van het bijbelvertaalwerk).

Dank voor uw betrokkenheid!

Een hartelijke groet van het Thuisfrontcomité,

Gerie Eshuis, Wim en Evelien Kater,
Johan de Kruijf, Petra Lukasse,
Mirjam Naijen en Martin Vervoorn

